

Hurda metal alım faaliyetinin vergi kanunları karşısındaki durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-1454
Tarih	06.09.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-019.01-1454

06/09/2013

Konu : Hurda metal alım faaliyetinin vergi kanunları karşısındaki durumu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, hurda metal toplayıcılığı ve alım satımı faaliyeti ile iştigal ettiğiniz, hurda alımlarınızı; vergiden muaf esnaf kapsamında sayılan ve kendi nam ve hesabına hurda toplayanlardan, bizzat kendine ait hurda eşyasını işyerinize getirerek satanlardan yaptığınız, aynı zamanda da şahsınıza ait traktörünüz ile kapı kapı dolaşmak suretiyle evlerden hurda topladığınız belirtilerek, söz konusu hurda alımlarınız için vergi tevkifatı yapıp yapılmayacağı ile kendiniz tarafından kapı kapı dolaşmak suretiyle yapmış olduğunuz hurda metal alımlarında her alış için gider pusulası düzenlenip düzenlenmeyeceği, hurda aldığınız kişilerin TC kimlik numaralarının yazılıp yazılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşünü talep edilmektedir.

A- Gelir Vergisi Kanunu Yönünden :

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 9 uncu maddesinde vergiden muaf esnafa ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, kimlerin esnaf muaflığından faydalanacakları da maddede bentler halinde sayılmıştır.

Aynı maddenin birinci fıkrasının 7 numaralı bendinde de; ticari işletmelere ait atıkları mutad olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanların gelir vergisinden muaf olacakları hükme bağlanmıştır.

Aynı maddenin mülga ikinci fıkrasından sonra gelen üçüncü fıkrasında ise ticari, zirai veya mesleki kazancı dolayısı ile gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olanlar ile yukarıda sayılan işleri Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanların esnaf muaflığından faydalanamayacakları belirtilmiştir.

Öte yandan, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar ile tevkifata tabi tutulacak ödemeler belirtilmiş, anılan fıkranın 13/b numaralı bendinde ise esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığı yapılan ödemelerden hurda alımları için (2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca) % 2 oranında tevkifat uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, hurda alımının, esnaf muaflığı kapsamında bulunan ve kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle hurda toplayanlardan yapılması halinde, bu kişilere yapılacak ödemeler üzerinden % 2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir. Ancak, söz konusu mal veya hizmet alımlarının esnaf muaflığından faydalananlar dışında kalan diğer kişilerden, başka bir ifade ile kendine ait hurda eşyasını işyerinize getirerek satan nihai tüketicilerden yapılması durumunda ise gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

B- Katma Değer Vergisi Kanunu Yönünden :

Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu; aynı Kanunun 17/4-a maddesinde, Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf tarafından yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Buna göre, Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf tarafından yapılan hurda metal teslimleri KDV Kanununun 17/4-a maddesine göre katma değer vergisinden istisnadır.

Ayrıca, gider pusulası birinci ve ikinci sınıf tüccarların vergiden muaf esnaftan aldıkları mallar için vergiden muaf esnaf tarafından verilen fatura hükmünde olduğundan, söz konusu belgenin düzenlendiği durumlarda bu belge üzerinde katma değer vergisi hesaplanmasına teknik olarak imkan

bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu teslimlere ilişkin olarak herhangi bir şekilde katma değer vergisi hesaplanması söz konusu değildir.

C- Vergi Usul Kanunu Yönünden :

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanun'a göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsikinin mecburi olduğu hüküm altına alınmış olup bu kayıtların anılan Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerden herhangi biri ile tevsiki zorunludur.

Aynı Kanun'un 234 üncü maddesinde de, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulasının vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmünde olduğu bu belgenin, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edileceği, gider pusulasının işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini, iş ücretini, iş yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını), adreslerini ve tarihi ihtiva edeceği, iki nüsha olarak tanzim edileceği ve bir nüshasının işi yapana veya malı satana tevdi olunacağı hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, vergi mükellefi olmayan kişilerden satmak üzere satın aldığınız hurdalar için yukarıda belirtildiği şekilde gider pusulası düzenlemeniz ve bu gider pusulasını hurda satan kişiye imzalatırılarak bir nüshasını satan kişiye vermeniz gerekmektedir.

Diğer taraftan, 225 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 1 inci fıkrasında "Gider pusulalarında, işin mahiyeti, cinsi, adedi, fiyatı, tutarı, toplamı, tevkif edilen vergi oranı ve net tutarı; işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadları (Tüzel kişilerde ünvanları) adresleri, varsa vergi dairesi ve hesap numarası, seri ve müteselsil sıra numarası ve düzenleme tarihine ilişkin bilgilere yer verilecektir. " hükmü yer almaktadır.

Buna göre, vergi mükellefi olmayan kişilere düzenlenecek gider pusulasında 234 üncü madde uyarınca emtiayı satanın adı, soyadı ve adresinin bulunması mecburi olup, varsa vergi dairesi ve hesap numarası (T.C. Kimlik Numarası) yer alacaktır. Ayrıca, gider pusulasının hurda alımının yapıldığı anda düzenlenmesi mecburi olup, toplu olarak düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 14.09.2026